

Position paper

Rondetafelgesprek 'Zon op dak: van potentie naar realisatie'

21 oktober 2026

Zonnestroom moet blijven lonen: geef consumenten zekerheid na 2027

De Consumentenbond kan zich vinden in de ambitie om meer beschikbare daken in Nederland te benutten voor zonnestroom. Zonnepanelen helpen consumenten hun woonlasten te verlagen en geven de mogelijkheid bij te dragen aan de energietransitie. 40 procent van de woningen heeft al zonnepanelen. Het merendeel van huishoudens profiteert nu dus nog niet van elektriciteit die door de panelen op hun eigen dak is opgewekt. Om ook deze consumenten mee te kunnen nemen, moeten zij erop kunnen vertrouwen dat dit financieel aantrekkelijk is en blijft. Het bredere vertrouwen in de energietransitie loopt schade op nu zonnepanelen, die consumenten jarenlang werden aangeraden, door een wijziging in het overheidsbeleid onrendabel dreigen te worden. Dat werkt door in de bereidheid van consumenten om mee te gaan in andere noodzakelijke veranderingen in de energietransitie.¹²

Voor de Consumentenbond is dit al langere tijd een belangrijk zorgpunt. Wij vertegenwoordigen zowel huurders als woningeigenaren. Voor beide groepen geldt dat zonnepanelen alleen aantrekkelijk zijn als er zekerheid is dat de investering van de huiseigenaren of de extra bijdrage die huurders daarvoor betalen voldoende gecompenseerd worden door lagere woonlasten. Het einde van de salderingsregeling per 1 januari 2027 brengt die zekerheid in gevaar. Zonder aanvullende maatregelen loopt de terugverdientijd van nieuwe zonnepanelen voor woningeigenaren sterk op. Voor huurders is de situatie nog ongunstiger. In de regel is het de verhuurder die investeert in zonnepanelen, die daarvoor maandelijks een extra bijdrage of servicekosten bij de huurders in rekening brengt. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat huurders de maandelijkse bijdrage kunnen bekostigen uit het positieve effect dat panelen hebben op de energierekening. Uit onderzoek blijkt dat huurders met zonnepanelen na het afschaffen van de salderingsregeling in veel gevallen slechter af zijn: de voordelen voor de energierekening wegen niet meer op tegen de hogere maandelijkse bijdrage.³

Wij vragen daarom al langere tijd om een alternatief instrument waarmee zonnestroom voor huurders én woningeigenaren aantrekkelijk blijft.⁴ Het draagvlak daarvoor is groot. Op 12 november 2024 boden Vereniging Eigen Huis, Aedes, de Woonbond en de Consumentenbond samen een petitie aan de Tweede Kamer aan om zonnepanelen ook na het verdwijnen van de salderingsregeling lonend te houden.⁵ Bijna 200.000 mensen ondertekenden die oproep. Sindsdien hebben wij samen met andere maatschappelijke organisaties meerdere keren bij het kabinet en de Kamer aangedrongen op een alternatief.

Wij vragen nu uw aandacht voor twee concrete punten:

1. Zorg dat zonnepanelen na 2027 blijven lonen voor huurders én woningeigenaren. Overweeg een gericht instrument als alternatief voor de salderingsregeling dat woningeigenaren zekerheid biedt over een redelijke terugverdientijd en huurders over een aantoonbaar voordeel op hun energierekening. Zo'n instrument moet eigen verbruik stimuleren, maar ook werken voor huishoudens die hun eigen verbruik slechts beperkt kunnen verhogen. De Consumentenbond heeft in 2024 een dergelijk instrument laten doorrekenen.⁶
2. Zorg voor een duidelijke en transparante energierekening voor huishoudens met zonnepanelen. Consumenten moeten eenvoudig aanbieders kunnen vergelijken en kunnen zien wat zij netto ontvangen voor teruggeleverde zonnestroom.

1. Zorg dat zonnepanelen na 2027 blijven lonen voor huurders én woningeigenaren

De salderingsregeling heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de sterke groei van zonnepanelen op woningen. Na het verdwijnen van de regeling verandert de situatie ingrijpend. Daarom hebben wij twee jaar geleden een alternatief laten uitwerken: een zonnestroomsubsidie per teruggeleverde kWh. Het uitgangspunt is

¹ <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2026/energie-voor-iedereen.pdf>

² <https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2025/04/17/meerderheid-nederlanders-vindt-dat-kabinet-te-weinig-doet-voor-het-klimaat>

³ <https://open.overheid.nl/documenten/913ab03f-509b-4849-84a6-acef40bb617c/file>

⁴ <https://www.consumentenbond.nl/acties-claims/acties/zonnepanelen-moeten-lonen>

⁵ <https://www.consumentenbond.nl/nieuws/2024/consumentenbond-komt-met-alternatief-voor-salderingsregeling>

⁶ <https://cloudfront.consumentenbond.nl/binaries/content/assets/cbhippowsite/acties-claims/acties/zonnepanelen-voor-iedereen/rapportage---verkenning-alternatief-saldering---8-november-2024-def.pdf>

eenvoudig. Bij aanschaf van zonnepanelen krijgt een huishouden voor een vaste periode zekerheid over een aanvullende vergoeding voor teruggeleverde zonnestroom. Het bedrag wordt voor nieuwe installaties periodiek vastgesteld op basis van de actuele situatie en staat daarna voor die installatie en dat huishouden vast. Zo weet een consument vooraf beter waar hij aan toe is. In 2024 kon een 15-jarige vergoeding van €0,10 per teruggeleverde kWh bij de toenmalige verwachtingen voor een gemiddeld systeem tot een terugverdiendtijd van ongeveer negen jaar leiden tegenover 25 jaar zonder de subsidie. De geraamde kosten voor de overheid lagen daarbij op slechts een derde van die bij voortzetting van de salderingsregeling. De precieze hoogte van een regeling moet vanzelfsprekend opnieuw worden bepaald aan de hand van actuele prijzen en verwachtingen. Een dergelijke regeling kan ook makkelijk voorzien worden van een maximaal aantal kWh per jaar.

Een dergelijk gericht instrument hoeft niet automatisch tot extra belasting van het elektriciteitsnet te leiden. De door ons voorgestelde subsidie is zo ontworpen dat direct gebruik van zelf opgewekte zonnestroom nog altijd flink meer oplevert dan teruglevering. Daarmee blijft er een prikkel om bijvoorbeeld apparaten te gebruiken of een elektrische auto te laden wanneer de zon schijnt. Een sterke verhoging van het eigen verbruik is echter niet voor iedereen haalbaar. De mogelijkheden hangen onder meer af van de woonsituatie, aanwezigheid overdag en het bezit van een elektrische auto of warmtepomp. Consumenten die minder mogelijkheden hebben om hun verbruik te verschuiven, mogen niet de dupe worden. Dat geldt nadrukkelijk voor huurders, die bijvoorbeeld via hogere servicekosten meebetalen aan de installatie. Het is onwenselijk als zij financieel slechter af zijn mét zonnepanelen dan zonder. De Woonbond en Aedes wijzen erop dat dit na 2027 kan voorkomen. Om de volledige potentie van zon op dak te realiseren moet daarom vooropstaan dat huurders onder de streep aantoonbaar voordeel houden van zonnepanelen, ongeacht het eigen verbruik.

De doorrekening liet vooral zien dat een gericht instrument mogelijk is. Wij zien daarbij niet één oplossing als enige route. In december 2025 hebben we samen met Vereniging Eigen Huis, Aedes, Woonbond, Natuur & Milieu en Milieudefensie verschillende oplossingsrichtingen aan de informateur voorgelegd. In de bijlage bij die brief noemden we onder meer de zonnestroomsubsidie, het salderen van de energiebelasting en een aanschafsubsidie in combinatie met een afbouwpad. Welke combinatie het meest geschikt is, vraagt om nadere uitwerking en actuele doorrekening. Voor ons staat het doel voorop: zonnestroom moet ook na 2027 aantrekkelijk blijven voor huurders én woningeigenaren, terwijl eigen verbruik aantrekkelijker blijft dan teruglevering.

2. Zorg voor een duidelijke en transparante energierekening voor huishoudens met zonnepanelen

Naast een goed alternatief instrument voor salderen is duidelijkheid over de energierekening essentieel. Voor consumenten met zonnepanelen is de rekening de afgelopen jaren niet alleen opgelopen, die is ook steeds ingewikkelder geworden. Voor consumenten is uiteindelijk vooral één vraag relevant: wat levert een teruggeleverde kWh zonnestroom netto op? Op dit moment is dat niet altijd eenvoudig vast te stellen. De Consumentenbond heeft daarom eerder opgeroepen tot meer duidelijkheid en transparantie over de berekening van terugleverkosten. Dat wordt na 1 januari 2027 nog belangrijker. Consumenten moeten contracten eenvoudig kunnen vergelijken en vóór aanschaf van zonnepanelen redelijk kunnen inschatten wat teruglevering gedurende de levensduur van hun investering oplevert.

Wij vinden daarom dat in ieder geval:

- de netto-opbrengst van teruggeleverde zonnestroom redelijk, eenvoudig inzichtelijk en goed vergelijkbaar moet zijn, waarbij voor de bepaling van een redelijke vergoeding ook rekening wordt gehouden met de maatschappelijke meerwaarde van zonnestroom op daken;
- terugleverkosten transparant moeten zijn en goed onderbouwd moeten worden;
- adequaat toezicht nodig blijft om onnodig hoge terugleverkosten te voorkomen en energieleveranciers te stimuleren hun werkelijke kosten te verlagen, bijvoorbeeld door betere voorspellingen van de stroomproductie en investeringen in flexibiliteit en opslag.

Een eenvoudige en voorspelbare energierekening draagt niet alleen bij aan consumentenbescherming, maar ook aan het vertrouwen van consumenten in de energietransitie. Dat vertrouwen is essentieel om huishoudens te stimuleren te investeren in duurzame oplossingen, zoals het (laten) installeren van zonnepanelen op hun dak.

Nederland beschikt nog over veel geschikte daken voor zonnepanelen, maar die theoretische potentie wordt alleen werkelijkheid als huishoudens bereid blijven om zonnepanelen te (laten) plaatsen en huurders duidelijk voordeel hebben van zonnestroom. Bijna 200.000 mensen vroegen uw Kamer twee jaar geleden al om zekerheid daarover na 1 januari 2027. Die datum is nu erg dichtbij. Ook als invoering per 1 januari 2027 niet meer haalbaar blijkt, blijft het belangrijk om zo snel mogelijk daarna een gericht instrument in te voeren.